

סדר קריש	מוצש	הדלקת	לעיקוואוד
לשכ"ק	ר"ת	הנרות	
8:42/9:29	9:22	7:52	ברוקלין
8:39/9:28	9:22	7:52	ירושלים
8:39/9:20	8:52	7:00	בני ברק
8:40/9:21	8:49	7:15	אלעד
8:40/9:21	8:50	7:08	בית שמש
8:40/9:21	8:51	6:58	

רחשני לב

ליקוטי מאמרים ודברי חזון ואמונה מספרים הקדושים על פרשת השבוע

ה'סכת ושמע ישראל היום.

והנה הצירוף של חדש אב יוצא מפסוק (דברים כו, ט) ה'סכת ושמע ישראל היום, ובכל שבוע מד' שבועות שבחדש שולט אות אחד, ובשני שבועות הראשונים שולטים שני אותיות ה'ו של ה'סכת ושמע שהם למפרע שמורה על דין יש או שליטת הדינים ח'ו, ומן ט"ו באב מתחיל השני אותיות י"ה של ישראל היום שהם כסדרן שמורה לרחמים ומתחיל אז הופעת הרחמים לישראל, ואפילו בשני שבועות הראשונים שהצירוף הוא שלא כסדר שמרמז לדין ח'ו, הוא רק בשבוע הראשונה שבו הוא אות ה' של ה'סכת, אבל בשבוע שניה שבו שולט אות ו' שהיא בחינת המשכה והתקשרות, שממשכת ומקשרת עצמה עם י"ה של ישראל היום, ולכן אין שליטת הדינים רק במקצת השבוע עד אחרי תשעה באב, וזה מרומז בחינת ה'סכת ר"ת וס' במספר קטן בגימ' ט' שרק באלו ט' ימים יש שליטת הדינים, אבל תיכף אחרי תשעה באב מתחיל להופיע אור הרחמים, כי בתשעה באב לערב נולד משיח (ירושלמי ברכות יז עמוד ב, ובמדרש איכה וזוטא ב) ונתעוררו חסדים ורחמים בעולם, ואות ו' מקשרת עצמה עם י"ה סוד רחמים גמורים, ויהי בגימ' כ"א מרומז לכ"א ימי בין המצרים שאינם רק עד תשעה באב, אבל אחרי תשעה באב נעשה בחינת חזון 'ישעיהו' (ישעיה א, א) ישע יהו', שתיכף אחרי תשעה באב נעשה בחינת חזון 'ישעיהו' של ג' אותיות יהו', נעשה ישועה להופיע אור החסדים והרחמים על כל ישראל, והחדש אב הוא חדש י"א מתשרי ולכן בתשעה ימים הראשונים שהצירוף שלא כסדר בחינת דין יש עוד שליטת הדינים שהם בבחינת תשע וי"א.

הרה"ק המגיד מטריסק ז"ל, ע. מגן אברהם בתו"ד

עוד חזון למועד.

עוד חזון למועד - שבת חזון עוד יהיה מועד.

הרה"ק ר' ישראל מרוזין ז"ל, ע. נר ישראל

גלתה יהודה מעוני ומרוב עבודה.

פירש הרב מהר"י די שיגוביא דהן בעון ישראל עושין כמה דברים לפנים משורת הדין דברים שאינם חייבים, ובעיקר הדת שמירת שבת ות"ת וכיוצא חסרים. וז"ש גלתה יהודה מעוני ביטול מ"ע ועבירות ומרוב עבודה דקדוקי ענפי מצות שאינם חייבים ודא תברת שנאיהון דמה שחייבים אינן עושים, ושומרים דברים יתרים וזהו ומרוב עבודה דעושים רוב עבודה ומקיימין מה שלא נתייבב.

ומ"ש כל רודפיה השיגוה נהינא שראיתי בס' גרן ארנן כ"י להרב עיר וקדיש מהר"ר אליעזר נחמן פואס ז"ל שדורש לשבח על רודפי התורה אם לא ישיגו הכל ישיגו מקצת וזה רמז כל רודף י"ה השיג ו"ה.

ואפשר לרמז במ"ש בתולדותיה נוגות והיא מר לה דצעיר באשה נוגע כ"י לשכינה כמ"ש בר"מ כל נשי ישראל כ"י אחידן וכן ראיתי בפסק עיגונא להתרא שחתם בו הרב המקובל עיר וקדיש כמהר"ר אהרן חיון זלה"ה שכתב דיען נוגע עיגון זה באיזה פרט צער לשכינה לכך נטפל להתיר זהו תורף דבריו ז"ל ח"ש בתולדותיה נוגות ועי"ז כביכול היא השכינה מר לה.

הרה"ק בעל החיד"א ז"ל, ע. נחל אשכול על איכה פרק א פסוק ג

והייתם נקיים מה' ומישראל.

אלה - ראשי תיבות של א'בך ל'שון ה'רע. זה דיבר משה 'אל כל ישראל' והזהירם מפני כך, כפי שאמרו חכמינו 'רובן בגול מיעוטן בעריות וכולן באבך לשון הרע' (בבא בתרא דף קמח), הכל נכשלים באבך לשון הרע ולכן יש להזהיר את כל ישראל מפני זה.

מגלה עמוקות, הובא במעינה של תורה

אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן במדבר בערבה וגו' אחד עשר יום מחורב דרך הר שעייר עד קדש ברנע וגו' הואיל משה באר את התורה הזאת.

פירש רש"י ז"ל לפי שהן דברי תוכחה ומנה כאן כל המקומות שהכעיסו וכו'. אחד עשר יום מחורב פירש רש"י שגם זה מן התוכחה אמר להם ראו מה גרמתם וכו'.

...והנראה לי כי הנה מצאנו בספרי קודש וכן שמעתי מרבתי הקדושים נשמתם עדן שהעיקר מעיקרי העבודה הוא להרהר בתשובה קודם ישיבתו ללמוד תורה או קודם עשייתו מעשה המצוות, ואדמו"ר הרב בוציאנא קדישא רבן של כל בני הגולה מו"ה יעקב יצחק מק"ק לובלין זצוק"ל אמר שאם האדם אינו עושה תשובה קודם לימוד התורה עליו נאמר (תהלים ג, טז) ולרשע אמר אלהים מה לך לספר חוקי וגו', מה שאין כן באם מהרהר בתשובה קודם הלימוד אזי נקרא צדיק כמו שאמרו חז"ל בקידושין (מט ע"ב) המקדש את האשה על מנת שאני צדיק אף על פי שהוא רשע גמור מקודשת שמא הרהר בתשובה ועל כן רשאי אחר כך ללמוד התורה הקדושה.

וזה נרמז כאן שלכך הקדים להם משה דברי התוכחות ומנה כאן את כל המקומות שהכעיסו לפני המקום לפי שהיה רוצה לבאר להם את התורה, על כן רמז להם כללות כל העבירות שעשו עד אותו היום כדי שיהרהרו תשובה על כולם קודם שישמעו דברי התורה. וזה ביאור הכתובים אלה הדברים וגו' בעבר הירדן וגו' בין פארן וגו' שכל זה הוכיחם וכל כך מפני אשר הואיל משה באר את התורה הזאת על כן הוכיחם תהילה כדי שיעשו תשובה על כל עוונותיהם קודם שילמדו ממנו ביאור התורה.

מאור ושמש, בתו"ד

ובדבר הזה אינכם מאמינים בה' אלוהיכם.

אינו מובן הפירוש והוא ליה למימר ואתם אינכם מאמינים וכו'. אך הוא לדעתי דעיקר עבודת הש"י הנרצה מאיש הישראלי הוא האמונה, והדבר הנראה לעין לא תקרא אמונה, רק דבר שאינו נראה ואעפ"כ מאמין שכך הוא.

ח"ש מקודם ובמדבר אשר ראית כו' ובדבר הזה וכו', כי דבר הנראה נקרא דבר הזה נראה בחוש לעין אשר יאמר עליו כי הוא זה, מה שאין כן דבר שאינו נראה, וז"ש ובדבר הזה היינו הנראה בחוש אינכם מאמינים וכו', לא יקרא לזה אמונה כיון שראיתם בעיניכם, והמבוקש היה מאתכם שתאמינו בו בלי ראיה ותלכו לכבוש את הארץ מבלי ראיה, הבן הדבר.

הרה"ק בעל הבני יששכר ז"ל, ע. אנרא דכלה

רהשי ההלכה

מסקי הלכות

הלכות הבדלה בתשעה באב שחל במוצאי שבת

א. איסור מלאכה קודם אמירת ברוך המבדיל: במוצ"ש אסור לעשות מלאכה עד שיאמר ברוך המבדיל בין קודש לחול, ובמיוחד יש להזהיר את הנשים שאינן מתפללות ערבית שלא יעשו מלאכה עד שיאמרו ברוך המבדיל בין קודש לחול (משנ"ב סי' תקנ"ו סק"ב).

ב. הבדלה בתפילה: בערבית אומרים אתה חוננתנו כשאר מוצ"ש (רמ"א סי' תקנ"ט ס"א), שכח להבדיל בתפילה אין צריך לחזור ולהתפלל כיון שמבדיל על הכוס במוצאי ת"ב (שו"ע סי' רצ"ד ס"ג).

ג. בורא מאורי האש: מברכין קודם איכה בבית הכנסת על ב' נרות מחוברים כאבוקה בורא מאורי האש (משנ"ב סי' תקנ"ו סק"א), והנשים יכולות לברך בבית לעצמן ברכת בורא מאורי האש (שבה"ל ח"ז סי' ע"ז אות ב', ודלא כבה"ל בסי' רצ"ו ס"ח ד"ה לא יבדילו דס"ל שאין לנשים לברך ברכת בורא מאורי האש).

ד. ברכת הבשמים: אין מברכין על הבשמים במוצ"ש, וכן אסור להריח בשמים בת"ב במשך כל היום (שו"ע סי' תקנ"ו ס"א, ובשעה"צ שם סק"א בשם ט"ז דאין להריח בשמים בת"ב כלל משום תענוג), גם בהבדלה במוצאי התענית אין מברכין על הבשמים (שו"ע סי' תקנ"ו ס"א).

ה. הבדלה בת"ב לחולים מעוברות ומניקות: חולה וכן מעוברת (שהתירו לה לאכול) או מניקה (שאין התינוק רוצה לאכול משהו אחר ואין לה די חלב) הצריכים לאכול בת"ב עליהם לעשות הבדלה קודם שיאכלו (שע"ת סק"א מברכ"י סק"ב בשם שו"ת כנה"ג ח"ב סי' ע"א, ועי' שבה"ל ח"ט סי' קל"ג א' שאין לעשות הבדלה בשבת לאחר פלג המנחה כדי שלא לשתות יין בת"ב), וגם אשה תעשה לכתחילה הבדלה לעצמה ותשתה הכוס [ולעת הצורך כשאשה לא יכולה או לא רוצה לשתות את כוס ההבדלה יש להקל שתאכל בלא הבדלה ותשמע הבדלה מבעלה במוצאי ת"ב] (מטעם ס"ס שמה אין נשים חייבות כלל בהבדלה ואת"ל דחייבות שמה אין כלל חיוב הבדלה כשחל ת"ב ביום א' וכד' הרמב"ן ועי' בשבה"ל ח"ז סי' ע"ז ד', ועי' בה"ד סי' נ"ד ז' דבשעת הצורך מותר לאשה לשתות מכוס ההבדלה).

יעשו את ההבדלה לכתחילה על שכר (בירה לבנה) ואם אין שכר או שאינם מסוגלים לשתות בירה יעשו על מיץ ענבים ואם אין מיץ ענבים יעשו על יין (שבה"ל ח"ז סי' ע"ז אות ה' ועי' בספר מבית לוי מועדים פצ"ח ס"ט ובהערה י"ד בשם מרן זצ"ל שאין להחשיב מיצים טבעיים וכן תה וקפה וק"ו משקאות קלים כמו קולה וכדו' לחמור מדינה ואין להבדיל עליהם).

גם הבריא יכול לעשות הבדלה לחולה או לאשה והם ישתו את היין ויוצא בזה גם הבריא יד"ח הבדלה (שבה"ל ח"ח סי' קכ"ט).

חולה שצריך לשתות בת"ב רק מים, אינו צריך להבדיל ומותר לו לשתות בלא הבדלה (שבה"ל ח"ח סי' קכ"ט ג').

ו. סדר ההבדלה במוצאי ת"ב: מתחילין מיד סברי מרגן וברכת בפה"ג ואין אומרים הנה קל ישועתי וגו' שאומרים במוצ"ש (כן הוא בכל פעם שאין מבדיל במוצ"ש וכמש"כ במטות אפרים סי' תקפ"א קצה המטה סקפ"א וסי' תר"א קצה המטה סק"ו), אין מברכין על הבשמים, ולא על האש גם אם לא בירך במוצ"ש (שו"ע סי' תקנ"ו ומשנ"ב ס"ק ד' - ה'), ושותה מן היין ואי"צ ליתן לתינוק (משנ"ב שם סק"ג).

ז. הבדלה לקטנים: קטנים אפילו כשהגיעו כבר לגיל חינוך המנהג שאוכלים מבלי שיעשו הבדלה לעצמם (בשבה"ל ח"ז סי' ע"ז ו' יישב דברי מהר"ל דיסקין שהצריך להבדיל מדין חינוך אמתנים ע"י במכתבי תורה שבסוף סי' מבית לוי מועדים סי' ט"ו שהוסיף מרן זצ"ל בכת"י על תשובה זו דלמעשה לא ראינו נוהגים כן וכ"כ גם בחי"י סי' קע"ז ד').

בידורי הלכות

חולה שצריך לאכול בתשעה באב שחל ביום ראשון האם יכול להבדיל בשבת לאחר פלג המנחה כדי שלא יצטרך לשתות יין ביום התענית

שאלה: חולה שצריך לאכול בת"ב שחל ביום ראשון ואין לו לצורך ההבדלה משקה שהוא חמור מדינה רק יין, האם יכול להבדיל על היין בשבת לאחר פלג המנחה בכדי שלא יצטרך לשתות יין ביום התענית?

תשובה: כ' המחבר בשו"ע סי' תקנ"ו ס"א ליל תשעה באב שחל באחד בשבת כשורואה הנר אומר בורא מאורי האש ואינו מברך על הבשמים ובליל מוצאי ת"ב מבדיל על הכוס ואינו מברך לא על הנר ולא על הבשמים, ומקור דבריו מהרא"ש פ"ד דתענית סי' מ' שהמנהג כהבה"ג להבדיל על הכוס במוצאי ת"ב ודלא כהרמב"ן שאין להבדיל על הכוס כלל, ובשערי

תשובה סק"א הביא מברכי יוסף סק"ב בשם שו"ת כנסת הגדולה ח"ב סי' ע"א שחולה הצריך לאכול בת"ב החל ביום ראשון יבדיל על הכוס (אפי' של יין) במוצ"ש קודם האכילה, וכ' מרן זצ"ל בשבה"ל ח"ז סי' ע"ז ה' דלכתחילה כשיכול להבדיל על חמור מדינה צריך להבדיל עליו ולא על היין, ויש לדון בחולה שאין לו חמור מדינה או שאינו יכול לשתות אולי עדיף בכהאי גוונא שיבדיל על היין בשבת לאחר פלג המנחה כדי שלא יצטרך לשתות יין בת"ב שהרי כ' המחבר בשו"ע סי' רצ"ג ס"ג וז"ל מי שהוא אנוס כגון שצריך להחשיך על התנחום לדבר מצוה יכול להתפלל של מוצאי שבת מפלג המנחה ולמעלה ולהבדיל מיד אבל לא יברך על הנר וכן אסור בעשיית מלאכה עד צאת הכוכבים, וכ' שם המשנ"ב בסק"ח וז"ל, היינו שהולך מביתו מבעוד יום עד סוף התנחום ויושב שם עד הערב כדי שמיד שיחשך ילך לדבר מצוה הנחוץ לו ומיירי ששם לא ימצא כוס להבדיל עליו, וא"כ ה"ה בנדו"ד אולי עדיף בכה"ג שאין לו חמור מדינה שיבדיל על היין בשבת לאחר הפלג שהרי בשבת אין איסור לשתות יין וכיון דלכתחילה יש להמנע מלשתות יין בת"ב אף לצורך הבדלה יחשב הדבר כמי שהוא אנוס שלא יהיה לו כוס יין במוצ"ש להבדיל עליו שמוותר לו להבדיל מבעוד יום.

אמנם בשו"ת שבט הלוי ח"ט סי' קל"ג א' כ' מרן זצ"ל דלדעתו אין היתר לעשות כך, דכל מה שהתירו להקדים ולהבדיל מבעוד יום הוא רק באופן שבלאו הכי יתבטל מצוות הבדלה על הכוס דהיינו כשבמוצ"ש לא ימצא יין או משקה אחר שהוא חמור מדינה, אבל בנדו"ד אין חשש ביטול מצות הבדלה על הכוס שהרי גם אם אין לו משקה אחר שהוא חמור מדינה

וע"כ להלכה למעשה חולה שצריך לאכול בת"ב שחל ביום א' לא יבדיל בשבת מבעוד יום לאחר פלג המנחה אף אם יצטרך להבדיל בת"ב על היין ולא על חמור מדינה.

הילולא דצדיקא

גלב"ע
ח' מנחם אב
תרצ"ה

הרה"ק
רבי מנחם בראדי מקאלוב זי"ע
בעמח"ס באר מנחם

אלה תולדות

כ"ק אדומ"ר הג"ה הקדוש צדיק תמים, נזר החכמים, האי חסיד האי עניו וכו'... אשר היה רועה נאמן לבני ישראל, והרביץ תורה ברבים ל"ה שנים, (נוסח שער הספר באר מנחם דפ"ר), אחובי ידי נפשי, הרב המאור הגדול, המופלא ומופלג בתורה וביראה הרוממת, (ש"ת בית היוצ"ר י"ד סימן כב), אדונינו מורינו ורבינו, גאון עוזנו, מחמד עיינינו, עטרת תפארת ראשינו, המאור הגדול המאיר ומנהיג לפנינו, נשיא אלקים יהיה בתוכינו, הנחבר והנברר וביריה יש בדרכנו לאב"ד ור"מ ומר"ץ למחנינו, הגאון המפורסם מוכתר ומושלם, בכל מעלות ומדות החמדות, חכימא דיהודאי וכו' וכו'...
(נוסח שטר הרבנות בעיר קאלוב), ה"ה הרה"ק רבי מנחם בראדי, אבד"ק קאלוב והגלילות, נולד ביום כ"ב שבט תר"כ בעיר קליינווארדיין, לאביו הג' הר"ר אברהם בראדי זצ"ל אב"ד ברעזנא, נין ונכד להג' רבי אברהם ברודא זצ"ל בעל 'אשל אברהם', ולאמו הרבנית הצ' מרת אסתר ע"ה, בת הג' רבי אברהם יצחק וויינבערגער זצ"ל אב"ד קליינווארדיין, בעמח"ס 'פני יצחק'.

ימי נעוריו

רבינו בימי נעוריו התגדל על ברכי זקינו הגה"ק רבי אברהם יצחק וויינבערגער זי"ע בעמח"ס 'פני יצחק', וקיבל ממנו מלוא חפנים תורה ותושיה. לימים יצא ללמוד אצל הרה"ק הייטב לב מסיגוט זי"ע, וכן אצל רבו המובהק הגאון רבי יואל צבי ראטה זצ"ל אב"ד חוסט, בעל מחבר ספר 'בית היוצר'. רבותיו השתעשעו עמו בהיותו יודע סברא בעיון, וכולם ראו בו שעדי לגדולות להפיץ תורה בישראל.

בהגיעו לפרקו נשא לו לאשה הרבנית הצדקנית מרת מרים ע"ה בת הרה"ק רבי משולם פייש מטאהש זצ"ל, שכבר שבק חיים לכל חי עוד קודם האירוסין. שמחת הנישואין התקיימה בעיר טאהש בר"ח ניסן תרמ"ג, כאשר בראש המסובים ישב זקינו הגאון בעל 'פני יצחק', זצ"ל, אשר נתכבד בסידור קידושין.

ואף שכאמור התייתמה זיווגו בשנות נעוריה, אך רבינו היה רגיל להתפאר שעוד הכיר את חותנו הרה"ק מטאהש, שכאשר נסע פעם על מרכבת נתיבות הברזל [באן], נישא אליו איש אחד אשר הכרת פניו ענתה בו שהוא רב גאון וצדיק נגב, והושיט לו את ידו לשלום, ושאל על שמו ועל מקום מגוריו, וכאשר פנה אח"כ ללכת, שאל מהאנשים הנוכחים מי הוא האיש הלזה, והם השיבו לו שהוא הרה"ק מטאהש....

על כס הרבנות

אחרי נישואיו קיבל רבינו בתור נדן את משרת הרבנות דק"ק טאהש, ולמשך י"ט שנה הופיע שם באור תורתו וצדקתו, הורה לבני עדתו את הדרך אשר ילכו ואת המעשה אשר יעשו, ועמד בחילופי מכתבים עם גאוני דורו על אודות שאלות שונות שנתעררו בקהילתו, ביניהם הגאון בעל 'ערוגת הבושם' מחוסט זצ"ל ועוד.

בשנת תרס"ב, נתקבל רבינו לאב"ד בעיר קאלוב. כאשר נשא את דרשת הפרידה בעת יציאתו מעיר טאהש, פרץ

בבכי ואמר, "ניינצן יאהר בין איך געשטאנען דא אין דעם מקום קדוש און געזאגט דרשות". [משך י"ט שנה זכיתי לעמוד כאן ולדרוש דרשות לקהל ה' לעורר לבבות ישראל לתשובה]. בעת כהונתו בק"ק קאלוב נתפרסם כאחד מגדולי מדינת אונגארן, עד שכל עניני הלשכה הארטהאדאקסית היו נחתכים על פיו, ושרת שם בקודש למשך ל"ז שנים כולם שוים לטובה.

מרבץ תורה לעידים

מראשית ימיו קיבל עליו עול התורה לעמוד לשרת לפני ה' לקרב את צעירי הצאן וללמדם בינה למען יעמדו ימים רבים, והתחיל להרביץ תורה לעידים, ומעת שהחל לכהן ברבנות טאהש, בהיותו עדיין בשנות שחרותו עוד קודם נישואיו, עמד בראש הישיבה הרמה דק"ק טאהש, אשר נתייסדה על ידי חותנו הרה"ק מטאהש. כאשר בא בברית הנישואין, שיגר לו רבו הגאון בעל 'בית היוצר' זצ"ל בתור 'דורן-דרשה' עשרה בחורים מתלמידי ישיבתו, והם היו תלמידיו הראשונים בטאהש, ומאז ועד יומו האחרון עלי אדמת תבל לא פסקה ישיבה מעל שולחנו, ובמשך ל"ה שנות כהונתו ברבנות העמיד תלמידים לאלפים. ותמיד עמד בראש מעייניו כל תלמיד ותלמיד לדעת איפה הוא עומד בסולם העולה בית-אל, וכפי שהתבטא פעם לתלמידו הרה"ח ר' שמואל יודא פעלבערבוים ז"ל שו"ב דק"ק קאלוב, "יש לי כעת [בשנת תרפ"ה לערך] י"ב אלפים תלמידים, ויודע אני התנהגותו ומהותו של כל תלמיד ותלמיד".

שמעו הטוב של ישיבתו הרמה הכתה גלים בכל רחבי אונגארן, ובחורים רבים באו לבית מדרשו לקבל ממנו לקחו של תורה. וברוחו הכביר השפיע אף על בחורים אשר נתגדלו במחוזות שלא נגה שם אור החסידות, לקרבם לתורה ולעבודת ד' בדרך החסידות הצרופה.

אהבה רבה רחש לתלמידיו, עד שהיו חביבים עליו כבנים, וכאשר ביקר פעם אצלו הרבני הנגיד ר' שמעון נעמעטי ז"ל ראה"ק דק"ק נירעדהאז, וסעד אצלו ארוחת הצהרים, ובין השיחים נתגלגל הדיבור על אודות רבינו שהוא חשוך בנים ל"ע, אז אחז רבינו ביד ר' שמעון ופתח את הדלת והראה לו תלמידו ישיבתו, ואמר לו, "די אלע זענען מיינע קינדער"....

והיה מרגלא בפומיה לומר, "כל איש הנצרך לאיזה ישועה או רפואה ופרנסה. וכן בחור הרוצה לראות הצלחה בלימודו, אזי הזמן המוכשר לזה היא בבוקר אור אחר ברכת התורה, להתפלל, לבכות, ולהתחנן לפני המקום, כי אז הוא עת רצון שתתקבל תפלתו יותר". ואמר, "שבלתי ספק אם כה יעשה אזי ישלח הש"ת לו עזרו מקדשו, וימלאו לו כל משאלותיו לטובה".

פועל ישועות

סיפר אחד תלמיד רבינו איך ניצל בזכות ברכתו מללכת לצבא. עד שנת תרצ"ב לא היו יכולת בידי ממשלת אונגארן לכופ אנשים שיעמדו למבחן לקחת לצבא מחמת משפט האר"מ. אבל מאז כבר התחילה המרידה נגד האר"מ ע"י הצורך מדיטשלאנד י"מ", והתחילו גם באונגארן לכופ אנשים ליקח אותם לצבא, והוכרחו

לעמוד למבחן. ומעשה היה כך היה: אחד מתלמידי רבינו נסע למבחן לעיר פעהרער-דיארמוט, והחוק קבע אז שכל מי שיש לו שלש ילדים יכול לבקש שיפטרו אותו מהצבא, בחודש טבת שלח בקשה על זה.

ביום ז' אדר נסעתי לעיר קאלוב להשתטח על ציון הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאלוב זי"ע, והגעתי לשם באשמורת הבוקר. כל החצר והאוהל היה מלא אנשים, ונשמעו שם קולות תפילה ובכיות. האהל נבנה כך, כי בכניסה יש חדר גדול, ובהמשך יש חדר, בו יורדים במדרגות לציון הרה"ק מקאלוב. וכאשר נכנסתי להאוהל בא כנגדו רבינו, ומפני רעש הגדול מהתפילות והבכיות, לחש לרבינו, "רבי אני תלמידכם, ואני צריך לישועה שאצא לחירות מהצבא, ויש לי בנים", באהל לא היה אז נר, רק למטה בציון עצמו דלק הנר, לכן לא ראה על רבינו אם הכירו. ותיכף אמר לו רבינו, "צא בגין בניך", הוא נשאר עוד לומר תהלים, וחזר מיד לעירו.

כעבור איזה שבועות עוד קודם פסח כתב התלמיד מכתב לרבינו, "הייתי על הציון במקום קדוש בעת רצון באשמורת הבוקר, והרבי הבטיח לי שאצא לחירות. רציתי להזכיר אותי שוב לפני הרבי... אחר כמה ימים קיבל מהדואר תשובה מרבינו, "בטוח אני שנתקבל תפלתינו, ותצא לחירות עולם", וכך הוה בעז"ה הוא יצא לחירות. (באר מנחם מהדורות תשס"ו).

אשכבתיה דרבי

רבות מסופר על גודל קדושת רבינו, בהיות רבינו בקיץ תצ"ח בעיר ערדעבעניא שהיה עיר קייט לשאוף אור צח לצבור כוחות חדשים להתכונן לימי אלול ותשרי כדי לעורר את העם לדבר ה', בשבוע האחרון נפל רבינו למשכב, וביום ח' מנחם אב תרצ"ח, השיב רבינו את נשמתו הקדושה ליוצרה, ויסיפודו כל גדולי ישראל מספד רב, וכיבדו אותו כל ישראל, ויצאו ללוותו בכבוד האחרון, ונטמן בבית החיים בעיר קאלוב סמוך ונראה לציון הקדוש של הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאלוב זי"ע. והשאיר אחריו ברכה את ספרו 'באר מנחם'. זיעזעכ"א. היות שרבינו לא השאיר זש"ק, יאה זה לעילוי נשמתו.

הוא היה אומר

מסופר פעם אחת דרש בשבת הגדול ואמר, "הנה עריכת הסדר של העני הוא באור גדול, כל כי השנה הוא עושה הכנות לזה. אחרי שקוצר החטים נותן שבח והודאה להש"ת שזכה לזה. וכן אחרי טחינת החטים, נותן שבח, וכן כשאופה המצות וכו', וכן כשיש לו ארבע כוסות נותן שבח וכו', נמצא שאצל הסדר מתאספים כל אותן השבחים, ונערך הסדר בהידור ובאור גדול. מה שאין כן העושר, שהכל מוכן לפניו, ואין לו לטרוח בכל זה, נמצא שחסר לו כל אותן השבחים שיאירו לבילי התקדש החג. אולם אם העושר הוא בר דעת ומחיה את העני להספיק לו כל צרכו, אזי כל אלו השבחים מצטרפים גם כן לחשבון העשיר, ובאופן זה יוכל להאיר את הלילה".

דברי רבינו עשו רושם, ובשבוע שאחר שבת הגדול היה כל החצר מלאה מתפוחי אדמה ושאר צרכי פסח. וה"ר בעריש פארקאש המשמש חלק לכא"א יין לד' כוסות.

ח אב - הלכות אסורי לשון הרע - הלכות אסור לשון הרע - כלל ח

י. ועתה נבאר לפני מי אסור לספר לשון הרע. דע, דאין שום חלוק באסור הספור, בין אם הוא מספר לאנשים אחרים, קרוביו או רחוקיו או לאשתו, אם לא שהוא דבר, שצריך להודיעה מפני התועלת, שתהיה מזה על להבא, כגון, שהיא מקפת לאנשים רעים, שיהיה קשה אחר כך להוציא מהם, על בן הוא מספר לה את טבעם הרע ומזהירה, שלא להקפיד להם. והוא הדין, ששתף יספר בזה לשפתו על איזה אנשים, שברעתו אינם בחזקת נאמנים, וכל כהאי גנא, (ובענין שאמר בקדושין (דף נ"ב ע"ב), אל יבטל תלמיד ר' מאיר לכאן, מפני שקטרגנים הם וכו'). ואפלו אם אינו מכיר בעצמו את טבעם הרע, רק שמע עליהם, גם בן מתן לספר לה, מה שמע עליהם, ולהזהירה על להבא, אף שאין לו להאמין בהחלט, למה שמע עליהם, הא על כל פנים לחוש מבטי (אך באופן זה לא יספיק לה בלשון שיהיה מוכח מדבריו, שמקבל בהחלט מה שמע, רק יאמר לה, שמעתי על פלוני כך וכך, על בן זהירי, שלא תקיפנו). אבל בלאו הכי אין שום חלוק בדבר, (ורבים משתבשין בזה, שמספרין לנשותיהם, כל מה שארע להם עם פלוני ופלוני בבית המדרש או בשוק, ודנה מלבד אסור לשון הרע, עוד הוא מרבה בזה מחלוקת, כי היא בודאי תטר השנאה ותרבי עבור זה עם פלוני או עם אנשי ביתו, וגם תסיתהו לילך עוד ולרבי עם פלוני עבור זה, וסוף דבר זה, שהיא בעצמה תבזהו עבור זה, על בן השומר נפשו ישמר את עצמו מאד, שלא לגלות לאשתו מענינים כאלו).

יא. וגם אין חלוק באסור, בין אם הספור היה לפני אנשים, שאינם קרוביו של האיש, שהוא מספר עלי או לפני קרוביו. ואפלו אף על אחי אצל אביו, גם בן לשון הרע גמורה היא. ואפלו אם הוא מכון בספור, כדי שקרוביו ויכוחוהו על זה, גם בן אסור, הדין לו להוכיחו תחלה בינו לבין עצמו, ולא לילך תכף ולספר קלוגו, אם לא שהוא משער שתוכחתו לא תועיל לו, אז מתן.

מקדש מעט

בעניני חשיבות
עניית אמן

ואיכור שיחה
בשעת התפילה

אם לא עכשיו, אימתי???

עומדים אנו ביום ערב תשעה באב, יום שנחרב בו בית מקדשנו ותפארתנו, יום שהקב"ה אין לו מאז את ביתו, ומעת מקדשו שנחרב אמרו חכמינו ז"ל שבת הכנסת ובית המדרש המה נקראים 'מקדש מעט'! שם הוא משכנו!

ישנו עת קצר סך הכך שאנו עומדים אז בתפילה לרבנו של עולם, איך זה שבדיקו אז נזכרים מכל חדשות העולם??? לא יוכלים להמתין כמה דקות עד גמר התפילה? אנו בוכים על בית המקדש שנחרב, אבל האם אנו שמים לב שבזוהר הק' ובעוד איתא שמי שמדבר בתפילה, בחזרת הש"ן ובעת קדיש, הרי הוא מעב את הגאולה! אתה בוכה באמת על החורבן? קבל על עצמך לא לדבר לכל הפחות בשעת: חזרת הש"ן, בעת שמיעת/אמירת קדיש, ובעת קריאת התורה.

תענה אמן יהא שמיה רבא - בכונה ולא במלולאל או בשקט - תעשה על ידי זה נחת רוח להקדוש ברוך הוא!

סגולה לכוונה בעניית אמן יהא שמיה רבה:

לעצום את עיניו כשעונה אמן יהש"ר - בדוק ומנוסה!

אנשים ראו ישועות בכל העניינים בשתיקה בשעת קדיש ועניית אמן יהא שמיה רבה בקול ובכוונה! לא מבקשים לצעוק בקולי קולות שישמעו כמה רחובות מסיבב לעיר על מנת לזכות לישועה זו, סך הכל יש הזדמנות לישועות בכל העניינים על ידי לענות יהא שמיה רבה בקול רם ובכוונה. זהו! למה לא לנסות...???

הכוונה בעניית אמן יהא שמיה רבה שמדברים היא פשוטו כמשמעו (לנו). שיהא השם של הקב"ה מברך בעולם הזה ובכל העולמות. כל כך קשה?

לשון הגמרא? "אמר רבי יהושע בן לוי כל העונה אמן יהא שמיה רבה מברך בכל כחו קורעין לו גזר דינו שנאמר בפרוע פרעות בישראל וכו'..." (מסכת שבת דף קט עמוד ב).

שבת חזון

בספרי חסידות הארימו רבותינו הק' בגודל סגולת ימי בין המצרים, אשר דווקא בימי התרחקות אלו, יכול האדם להתקרב אל ה' ולעבודתו ית"ש. וידועים דברי הרה"ק האוהב ישראל זיע"א (פר' פנחס), הדמעים שקורין בימי בין המצרים פרשת המועדות משום שז"א ימים אלו מכווני כנגד כ"א ימי ירח האיתנים, שבשורשם הם ימים קדושים, וזה מקצת מלשוננו הק' "ועל פי הג"ל מבואר שאלו הכ"א יום הם ימים טובים גדולים מאוד, אך בעונותינו הרבים עדיין אין אנו ראויים להם, וטוביהו גניז בגווייהו, ואי"ה כשנוכה במהרה בימינו לעשות תשובה ומועשים טובים לזכר החומר, ולהעביר זוהם הזהב, אז יתגלה רב טוב הצפון, כי אז נהיה ראויים לכל הברכות וישועות טובות מצד הדין, ואז יהיו הכ"א ימים, ימים טובים גדולים ונוראים אשר אין להעריך והם מקוריים שרשיים לכל הכ"א ימים טובים שאנו עושים בזמן הזה, ועל כולם יהיה ט' באב למועד יותר גדול, ולזה אנו קורין פרשת פנחס, אשר כל המועדות כתובים בו בימים האלו, כי מהם נמשכים כל המועדות והמשכיל בין כל זה. ע"כ לשוננו הק'.

והשבתות של ימי בין המצרים קדושתן נשגבה עד אין שיעור וכמו שכתב בסה"ק מאור ושמש (בין המצרים) וזה לשוננו קדשו, מה שאומרים הקדושי עליונים שבתות שבין המצרים גבוהים עד למאד, נראה לי מפני ששש ימי החול שבין המצרים הם נמוכים מאד והם בקטנות עד למאד, וידוע שבשבת קודש הוא עליון עולמות, ויש עליה לכל ששת ימי החול, ממילא יובן ששבתות שבין המצרים הם גבוהים עד למאד, לפי שיש עליה לכל הדברים שהיה בקטנות עד למאד ונתעלו עד למעלה למעלה, מה שאין כן בשבתות של כל ימי השנה שאין ששת ימי החול קטנים ונמוכים למאד ממילא אין עליה גדולה כשבתות שבין המצרים שנתעלו כל הדברים שהיו מטה מטה בעמקי התהום למעלה בקדושה. עכ"ל. ועיין בספר הק' מאור עינים (בתחילת ספר בראשית) שמאריך בענין דהא דאמר יתרון האור מן החושך אינו רק דבר הנראה לעינים, שלעומת החושך נראה האור מאיר ביותר, אלא האמת דע"י החושך האור מאיר ביותר, (וכמו"כ יתרון החכמה מהכסיל, שע"י שהאדם לא נברא בשלמות חכמתו אלא מתחכם כשגדל, זה משיב את חכמתו עי"ש).

ולכן בשבת חזון שנינו ומאיר אור השבת קודש לעומת הימים הנמוכים ימי בין המצרים זוכים לחזות ולראות עין בעין בקדושת יום השבת ובסה"ק תפארת שלמה (שבת חזון) האריך בפי' הפסוק (בחוקותי כ"ו ל"ד) "אז תרצה הארץ את שבתותיה" הנראה לפרש כונת הכותב להורות גודל מעלת יום השבת בזמן הגלות כשבא יום השבת יש שמחה לפני הש"י ב"ה יותר מבזמן שבהמ"ק הי' קיים. משום דבשבת קודש נעשה היחוד למעלה גם בזמן הגלות, כי הוא קביעא וקייא, ובימי החול כביכול גם הקב"ה בגלות ע"ד "עמו אנכי בצרה" א"כ כשבא יום שבת קודש יש לו להש"י שמחה גדולה שנעשה היחוד ויוצא מהגלות, אבל בזמן שבהמ"ק הי' קיים הי' היחוד נעשה גם בחול, אלא בשבת הי' היחוד גדול במעלה יותר, א"כ לא הי' שמחה להש"י כל כך, וזה פירוש "אז" בזמן הגלות "תרצה הארץ את שבתותיה" הם השבתים, המה לרצון לפני הקב"ה בשמחה גדולה, כמו"ש "רב לך שבת בעמק הבכא" ימי המצרים בין י"ז בתמוז לט"ב, המה עמק הבכא, ואז רב לו שבת יום השבת קודש בימי המצרים, הוא יותר גדול מכל ימות השנה, מפי שבימי החול גדול הצער, לכן בש"ק נתרבה השמחה למעלה, כמו"ש ביום השביעי תתעלה וישב על כסא כבודו, הגם שב"י המה בצער, אבל להש"י אין לו בש"ק שום צער כלל וכו' אך בש"ק שיש לשכינה הקדושה ג"כ שמחה ממילא אף אנו יש לנו לשמחה ביום הש"ק כי בזה אנו גורמים למעלה שמחה יותר להשם ית' ב"ה אם אנו בשמחה. ע"כ לה"ק. ומסופר על הרה"ק מראשפיין זי"ע שרקד פעם בשבת חזון מתוך שמחה רבה, ואמר השבת היא מתנה (שבת י' ע"ב) ובמתנה אין דין בר מצוא (ב"מ ק"ח ע"ב) לא נהגים בה דיני בין המצרים. ע"כ להש"ק.

ובנחל יצחק מביא מהרה"ק ר' איתמר מנדבורנא זיע"א על זה שבימי בין המצרים רואים כביכול את הש"י, ומבאר שם העיקר הוא בשבת חזון, וזל"ק, שמעתי מאמור"ר הה"צ (שליט"א) [וצוק"ל] בשם קדוש אחד שאמר שכשמוגעים הג' שבועות, מחיה את עצמו, שרואה את עצמו עם הש"י. ומשלו משל למלך בשר ודם שקשה לראותו כשהוא בפלטרין, אבל כשהוא בדרך נקל לראותו (עי' עבודת ישראל פר' מסעי). והכי נמי בימי חורבן הבית וגלות השכינה הקדושה. ובהו יובן ענין הראיה שמתגלה בשבת זו, ע"כ.

אך לפ"י קשה הרי גם בתחלת ג' השבועות רואים את הש"י, ומדוע נקרא רק שבת זו שבת חזון. אמנם ביאר דהנה איתא בספה"ק (עי' קדושת לוי פר' כי תשא, באר מים חיים פר' קדושים) במאול" (שמו"ר כה, יב) אלמלי שמרו ישראל שבת אחת מיד נגאלו, ובמקום אחר (שבת קיח) אמרו ב' שבתות. ותי' הוא ז"ל, הדעיקר הוא שבת אחת, אלא שהשבת הזאת צריכה להיות כראוי וכנכון, וצריך להתקדש בה ביותר, ולזה צריך הכנה דרבה קודם לכן כל השבוע, כדאיתא בספה"ק. וזה גופא היא מדרגה גבוהה ואינו נקל כ"כ, לזה צ"ל שבת קודש א' שישפיע על השבוע, ואז יוכל להתקדש באותה שבוע כראוי, ואחר זה יהי' הש"ק כראוי. ולכן דייקא ע"י שמירת ב' שבתות זוכה לשמירת שבת אחת כראוי, ואז נגאלו.

ועד"י ל' דבר זה, בדש"ק הראשונה של ימי המצרים אין מוכנים עדיין כ"כ מקודם כדי לזכות לבחינת הראי, אלא שהוא משפיע כח על הימים הבאים להכין את עצמו קצת, עד שזוכין להרגיש הראי בשבת חזון, עכ"ל.ק.